

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΓΟΥΜΕΡΑ ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΗΣ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ ΣΕΡΡΩΝ

**Ο δε βίος βραχύς, η δε τέχνη μακρά,
ο δε καιρός οξύς, η δε πείρα σφαλερά,
η δε κρίσις χαλεπή...
Ιπποκράτης**

Η Βυζαντινή Σταυροπηγιακή Μονή της Παναγίας Γουμερά, το “κρυφό σχολειό” του Μεσοχαλδίου Αργυρουπόλεως του Πόντου, διαδραμάτισε ιστορικό και εθνικοθηρησκευτικό ρόλο τροφοδοτώντας ολόκληρη την περιοχή της Χαλδίας με μοναχούς, ιερείς, δασκάλους και ψάλτες. Χρονολογείται από τον Δ΄ ή Ε΄ αιώνα κατά τον Ν. Λουκά. Χτίστηκε από τους ιερομονάχους Σωφρόνιο, Λαυρέντιο και Παΐσιο σε μια πετρώδη και επικλινή παρυφή του όρους Τσίτη. Έχει δύο ναούς, ο ένας εκ των οποίων μεγαλύτερος και νεότερος, είναι λαμπρότατα στολισμένος από τις δωρεές των Σταπάσηδων της Τσίτης, Σωπή και Σίρπιλα, οι οποίοι έδρασαν μεταξύ άλλων στα Μεταλλεία Καπάν της Μεσοποταμίας. Χρησίμευσε ως καταφύγιο των περιπλανώμενων και διωκόμενων Χριστιανών και κυρίως ως τόπος ίασης των φρενοβλαβών.

Η Μονή μαζί με τις άλλες τρεις της περιοχής, Χαλιναρά, Ιμέρας και Χουτουρά μετατράπηκε από Σταυροπηγιακή σε ενοριακή και επιβίωσε χάριν των πλούσιων δωρεών των προσκυνητών της, καθώς και των περιουσιών της κατά μήκος των ακτών της Μαύρης Θάλασσας. Η οργάνωση και η αξιοποίηση των μεταλλείων χαλκού δεν εξασφάλιζε μόνο τη βιωσιμότητα της Μονής, αλλά επιβεβαίωνε το οργανωμένο δίκτυο του Μοναστηριού. Αυτό, εκτός από την περίθαλψη των φτωχών Ελλήνων, Αρμενίων και Τούρκων, περιλάμβανε και την εξασφάλιση σπουδών, επιφανών Ποντίων, στο μετά από εισήγηση του ιατρού Θ. Θεοφυλάκτου, Λύκειο Ελληνικών Γραμμάτων, το οποίο διέθετε.

Το υψηλό επίπεδο μορφώσεως των φοιτούντων σε αυτό μαρτυρείται από τα χειρόγραφα και τα βιβλία των αρχαίων συγγραφέων, κατάλογο των οποίων συνέταξε ο Γ. Κανδηλάπτης. Η φερόνυμη “Γεννήσεως της Υπεραγίας Θεοτόκου” Μονή, η τιμώμενη και περαιτέρω ιστορούμενη, καλύπτει μια

ζωή πολλών αιώνων κατά τη διάρκεια των οποίων διαδραμάτισε ζωτικό ρόλο, όπως και άλλα μοναστήρια της περιοχής. Τσίτη, Φυτιάνα, Άδυσσα, Χαβιάνα, Βαρενού και Κορόνιζα αποτελούν τους συμπαγείς αρμούς της Μονής Γουμερά. Η Μονή, μαζί με τις άλλες περικλειείς μονές της περιοχής, χάρη στα παραπάνω χωριά έχαιρε προνομίων, τα οποία και απολάμβανε δια αυτοκρατορικών φερμανίων. Διέφυγε αρκετές φορές της καταστροφής της. Παρείχε πολλές υπηρεσίες σε εκείνους, οι οποίοι αδυνατούσαν να τελέσουν ελεύθερα τα θρησκευτικά τους καθήκοντα, διαδραμάτιζε ρόλο σπουδαίου καταφυγίου παιδείας, καταγώγιου αρετής και φυτώριου γραμμάτων. Το σπουδαιότερο όλων είναι ότι αποτέλεσε δεξαμενή άντλησης και διάδοσης του ελληνισμού.

Πιστοί ιχνηλάτες της εκκλησιαστικής, και όχι μόνο, παράδοσης βεβαιώνουν ότι στερούμαστε προσιτών πηγών για τον, προ του 19ου αιώνα, βίο της. Η ιστοριογράφηση όμως της επιγραφής, η οποία μαρτυρήθηκε στις πόρτες του μικρότερου και αρχαιότερου ναού της, οδήγησε τον Π. Μελανοφρύδη, διδάσκοντα του περιλαμβανομένου Λυκείου της, να βεβαιώνει την, πρό χιλίων ετών του 1903, ανέγερσή της. Ο ποταμός της Τσίτης, του παρακείμενου στη Μονή χωριού, ο βράχος πάνω στον οποίο ήταν χτισμένη, καθώς και το φυσικό της ανάγλυφο, της εξασφάλιζαν μαγευτική και εξαίσια θέα. Η Μονή, αν και ληηλατήθηκε πολλές φορές, καθιστώντας τον βίο των μοναχών αντικανονικό, ανανεωνόταν συχνά από Ιερομονάχους.

Όπως και οι άλλες Μονές του Πόντου έτσι και η Μονή της Παναγίας Γουμερά επηρέασε το θρησκευτικό αποθετήριο και προδίκασε την λαμπρή ιστορία του εκεί ελληνισμού, τον οποίο η ποντιακή γραμματολογία και οι αείμνηστοι τεχνίτες του λογοτεχνικού και ποιητικού λόγου φιλοτέχνησαν μέσα από τις ενατενίσεις τους στα διάφορα μνημεία λόγου. Οικονομική παρακμή, αθρόες μεταναστεύσεις και κυρίως πληθυσμιακές αραιώσεις δεν επηρέασαν ούτε αποδυνάμωσαν τη δράση της Μονής Γουμερά.

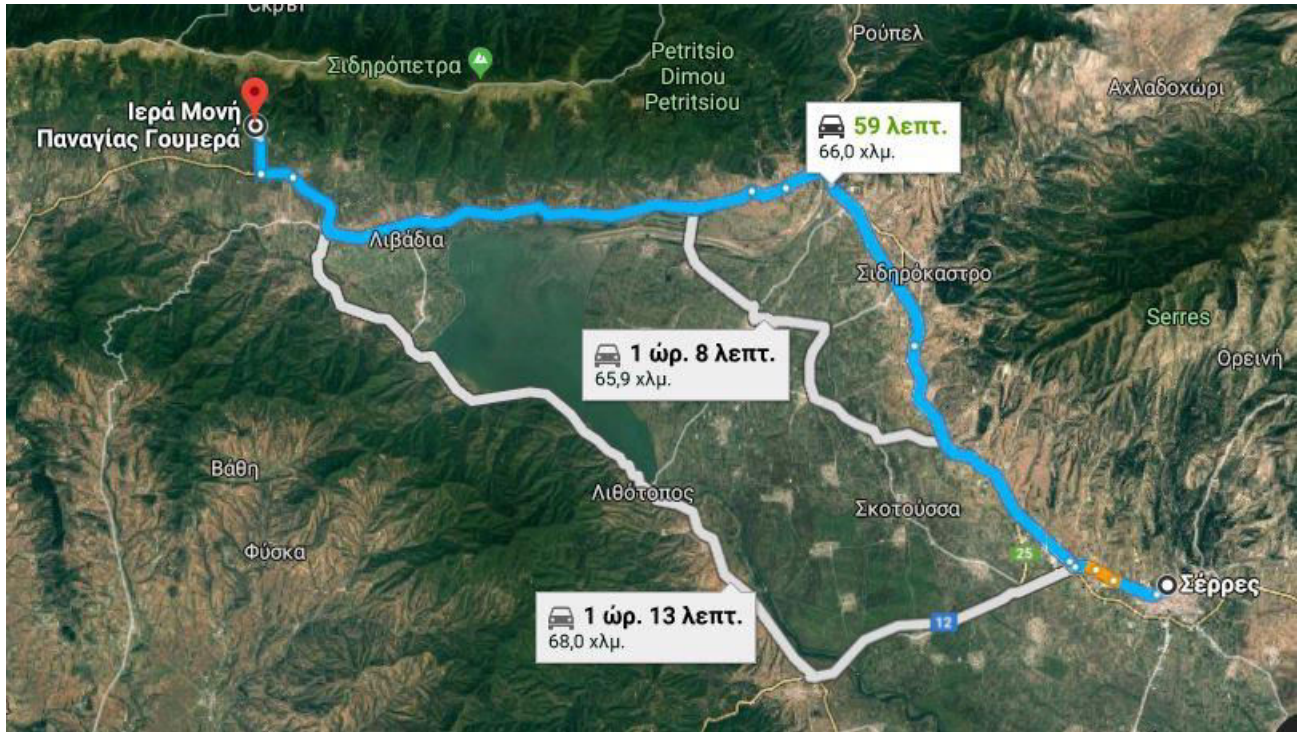
Έτσι οι άνθρωποι αυτοί, προκειμένου να μεταλαμπαδεύσουν καθετί επίλεκτο από την Μονή αυτή κατέφυγαν στην συνδρομή του φαινομένου της “ανάκλησης”, το οποίο παρατηρείται ως επί το πλείστον στους πρόσφυγες. Το φαινόμενο αυτό μπορεί να παρουσιαστεί σε μεμονωμένα άτομα, όταν αυτά δεν ζουν μαζί και όταν ζουν διεσπαρμένα στην ίδια περιοχή. Αντίστοιχα εμφανίζεται και σε σύνολα ανθρώπων, όταν ομάδες ατόμων, καταγόμενες από τον ίδιο τόπο, μετοικούν και ζουν μαζί στην νέα περιοχή. Το φαινόμενο παρουσιάζεται σε διαφορετικό βαθμό και ένταση, ανάλογα με την ηλικία του πρόσφυγα, το δυσμενές ή ευμενές περιβάλλον, στο οποίο ζει και το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο αυτός λείπει από την πρώτη του πατρίδα. Οι πρόσφυγες αυτοί, ως επί το πλείστον σε στιγμές δυσχέρειας, και κάτω από ιδιαίτερα δυσμενείς συνθήκες, ανακαλούν στην μνήμη τους την παλαιά πατρίδα καταλαμβάνόμενοι από το συναίσθημα της νοσταλγίας, δημιουργώντας έτσι αόρατους δεσμούς με την πρώτη πατρίδα και με οτιδήποτε συνδέεται με αυτήν.

Η “ανάκληση” αυτή λειτούργησε ως αφορμή για να επιχειρηθεί η ανιστόρηση της Μονής Παναγίας Γουμερά Χαλδίας από την Ομώνυμη Αδελφότητα Ποντίων “Η Παναγία Γουμερά”. Μέλη της οι απόγονοι των εκ Μεσοχαλδίου καταγομένων αλλά διαβιούντων σε Αθήνα και Πειραιά Ποντίων, οι οποίοι σε συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη Σιδηροκάστρου και ειδικότερα με τις ευλογίες του Σεβασμιοτάτου Μητροπολίτη Σιδηροκάστρου κ.κ. Ιωάννου, επιλαμβάνονται την πραγμάτωση του έργου. Με το Βασιλικό Διάταγμα της 19ης Φεβρουαρίου 1971 κατοχυρώθηκε και η τοποθεσία ανέγερσης της νέας μονής. Στη Βόρειο Ελλάδα, στη Μακεδονία, στις παρυφές του όρους Μπέλες, στην ελληνοβουλγαρική μεθόριο και πιο συγκεκριμένα στο χωριό Μακρυνίτσα Σιδηροκάστρου της επαρχίας Σιντικής, σε μια ευαίσθητη και ακριτική περιοχή, έναν προμαχώνα της Βαλκανικής Εποποιίας ιδρύεται η Ιερά Γυναικεία Κοινοβιακή Μονή Παναγίας Γουμερά. Ο θεμέλιος λίθος της ετέθη πανηγυρικά την 6η Ιουνίου 1971. Σωκράτης Κλαδάς- Πουταχίδης, Αριστείδης Καλλές και Ιωάννης Αβραμάντης είναι οι κομβικές προσωπικότητες της νέας Μονής με τον πρώτο να αντιμετωπίζει αιφνίδιο θάνατο κατά την ανέγερση της.

Στον περίβολο τη Μονής υπάρχει και ένα μικρό εκκλησάκι της Αγίας Κυριακής, το οποίο ανεγέρθη από τον επιβλέποντα των έργων, Αθανάσιο Λολίδη, προς τιμήν της μητέρας του. Η Μονή πανηγυρίζει στο Γενέσιον της Θεοτόκου την 8η Σεπτεμβρίου και κατά τη διάρκειά της επαναβιώνουν δρώμενα και εκδηλώσεις από την αλησμόνητη πατρίδα. Η Μονή μετατράπηκε σε ανδρικό Κοινόβιο από το Φθινόπωρο του 2017, με απόφαση της Ιεράς Μητροπόλεως Σιδηροκάστρου, η οποία και διόρισε τον Ιερομόναχο Βαρθολομαίον, Ηγουμενεύοντα της ιεράς Μονής Γενεσίου της Θεοτόκου “Παναγία Γουμερά”, ο οποίος καθίσταται από τούδε και νόμιμος Νομικός εκπρόσωπός της.

Στην Ιερά Μητρόπολη Σιδηροκάστρου φυλάσσεται το διασωθέν και μεταφερθέν Ιερό Ευαγγέλιο, το οποίο αποτελεί κτήμα της Βιβλιοθήκης της Μονής Γουμερά και ο Θ. Θεοφυλάκτου φρόντισε για την μεταφορά και παράδοσή του πρώτα στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Θεσ/νίκης μετά την Ανταλλαγή των πληθυσμών. Άμφια, σκεύη και άλλα ιερά κειμήλια, τα οποία μεταφέρθηκαν κατά το ίδιο χρονικό διάστημα φυλάσσονται και σε άλλους χώρους.

Εκλειψάσης της παιδείας
ταύτα υπήρξαν κέντρα σωτήρια της χριστιανοσύνης,
ο λαμπτήρ ο σελαγίζων
εις ά ερχόμενοι χριστιανοί ελάμβανον θάρρος
και ηρύνοντο ελπίδαν και υπομονήν!!!

Τηλέφωνα επικοινωνίας

2327022017

6955547705